

ქადალ ლომინიჭებიძე

უსაქართველოდ არ მწამს ქართველი

მე ამ მთებიდან მაშულს კუგალობ,
როგორც სხვებს, ისე მეც ძლიერ მიჰირს.
შენ გევეღები, მომეც, უფალო,
გაუსაძლისის გაძლების ნიჭი!

ლინიან დოქთან მწნილი და მჭადი,
ჩაუქრობელი წინაპრის კერა,
როს კრიმანჭული გამამლთან ცად ადის,
იქ ჩემს ოცნებებს სამოსს უკერავს!

მიწას შაშველი ტერჯებით ვათბობ,
გნამავ ცრემლებით, სისხლით და ოფლით,
თუნდ მომერიო, მტერო, ვერ დავთმობ
მამულს, არც ბაბად ვიწამებ სოფლის!

ერთი მზე გვათბობს ყველას

ჩემი ტაო და კლარჯეთო,
ოჳ, როგორ მენატრებით,
უთქენოდ დავიტანკეთო,
ძილშიაც გვესიზმრები.

გურჯი ნენეთა ნანინა,
მღერა ლამაზი ლაზის,
გულებში დაგამაღვნათ
დრომ ტრფობა ჯვრის და ვაზის.

დრო შეიცვალა ახლა და
დაგვიმობილი, თურქი,

დრომ ბნელეთს ფარდა ახადა,
ერთმანეთს რომ გავუგოთ.

თურქმა ისწავლოს ქართული,
თურქულს ჩვენც შევისწავლით,
რომ ვიყოთ წელაგამართული,
ვსვათ წმინდა წყარის წყალი.

ყველასთვის წყარო ერთია,
ერთი მზე გვათბობს ყველას,
ერთადერთიც ხომ ღმერთია,
მისგან მოველით შეველას.

იქ, მოებში ჩემი სახლი

იქ, მთებში ჩემი სახლია,
ქრის ზენა და ქენა,
ქარო, მიამბე, რასა იქშე
ჩემი საბრალო ნენა?

შეილებზე დარდით დამდნარი,
ქმარზე ცრემლებით დენა,
ჩემს უბედობით გულმკდარი,
რომ ვერ ამოთქვამს ენა!

სიდარბაისლით განთქმულმა,
მასწავლა ჭირთა თმენაი,
სიტყვის და ლექსის ბერდედა,
პოეტის აღმაფრენა.

იქ, მთებში ჩემი სახლია,
ნათელი, როგორც რწმენა,
მივალ და გულში ჩამიკრავს
სულზე უტკესი ნენა.

001 გორადან მოვდივარ

ის გორადან მოვდივარ,
არც უშნო და არც ართვალი,
ლოთი ვარ, ლორდი როდი ვარ,
ქართული ლექსით ვარ მთვრალი.

ვარდ-ყვავილის, როგორც ხალიჩებს,
ქარი გზად უეხევშ გამიგებს,
თუ მეცხრე ცამდე ვაძიკებ,
გამგები, ვიცი, გამიგებს.

მზე მომაქს, განა გულია,
მკერდიდან შექად იღვრება
ჩემი გიუმაჟი გურია,
ჩემი ლექსი და სიმღერა.

ის გორადან მოვდივარ,
ვით უფლის შემონათვალი,
ლოთი ვარ, მართლაც შფოთი ვარ,
ქართული ლექსით დამთვრალი.

არყის გამოხილისას თქმული

არყის ქვაბი ორთქლით მთვრალი,
მოთუზოუხე რახიანი,
მოდგა ღამე — ქვრივი ქალი,
სავსე მთვარის სახიანი.

შეგრილებულს ცეცხლავ წინწვერს,
შემომნთო გულზე ალი,
ქვრივზე მინდა დავკორწინდე,
ამიხდება ნასიზმრალი!

ილია ქალიაძიძე

იფიქრე ჩემზე

მარტო ვარ, მღალავს დროის სიფიორე,
ზამთრის ქარები ძარცვავენ ჭადრებს.
წერილს არა გთხოვ, ჩემზე იფიქრე,
ფიქრი მომივა წერილზე ადრე.

ნურც დამირებავ, იფიქრე მხოლოდ,
რადგან ახლო ვარ, მაგრამ ამავ დროს
უკიდესად სიგრცეში ცეცხლობა,
უგზაკვალოდ და უმისამართოდ.

ჩემთვის სათქმელი ჩემზე ფიქრს ანდე,
შენი გულივით თბილს და ფოფინას,

დედა და დედა

გამოვეთხოვე და მიწას ვანდე
ხელებს, რომლებიც პარის მანდინენ,
მათი პატრინი ონავარ ყმაწვილს,
„დედა ენას“ რომ მიშმიდა თვალწინ.
ასე მაცნობდა სანათესაოდ —
ორი დედა გყავს: მე და ესაო.
ორი საწყისი ჩემი კაცობის

დადევვადა ქვეყნის კილითი კიდე.
დღეს ორი დედის ძუძუნაწოვი
პირველი დედის საფლავთან ვიდექ.
იქ მიცრუმლა ცივმა სამარებ
გამრჯე ხელები, სათნო ჭალარა.
დავრჩი მეორე დედის ამარა,
პირველმა დედამ რომ შემაყვარა.

გაელი

ყეფენ და ყეფენ ეზოს ცუგბი,
დანაქრებული განშმის ნარჩენით,
შორს კი ნადირობს ტყეში მუ მგელი
დამშეულ შევლთა გადასარჩენად.

გახედავს სოფელს და გვერდს აუვლის,
ძალლების ყეფა-ყმული ისმის.
მათ წინაშეც აქვს დანაშაული —
რომ არ გაძალლდა მათსავით ისიც.

და სწყევლის თავის წერასატანილ
სიცოცხლეს, ტყვია რომ წაშლის ხვალ-ზეგ.

ქრულვით ისენებს იმ შორ წინაარს,
გულობრყვილოს და კეთილს ბავშვივით,
რემსა და რომულს რომ უწილადა
ძუმე საკუთარ დეპვთა არჩივი.

ტყვიას ემსხვერპლნენ მამა-ბიძები,
საით წავიდეს, რა ქნას, რომ შია?
ამბობნ, რომში დგასო მგლის ძეგლი,
მაგრამ მგელს ტყვია ელის რომშიაც.

0-1

ბავშვობის გაზაფხულს ხსოვნიდან ვერ
წაშლი,
პირველ სიყვარულსაც ვერ წაშლი
ხსოვნიდან.
როდესაც ალურა გაეხვა ზეწარში,
მე შენი უმანე ღიმილი მომნდა.

სადა ხარ! ვიხსენებ შენს ტუჩებს ვნებიანს
და ვიცი, არ მელის სიმშვიდე დღეს და
ზეალ...
ხარ შვილიშვილების ლამაზი ბებია,
თუ მხოლოდ შვილების ლამაზი დედა ხარ?

მოვარის ღიმილი

წუხანდელ ღამეს დილასისამზე
ვიხსენებ. სავსე სახე უჩანდა.
ასეთი მოვარე და ისიც ღამით
ვინ გამოუშვა გარეთ უჩადროდ!
და ამ დროს გული როგორ გაგიძლებს.
— შემოდე! — ვთხოვე მსგავსად მავანთა,
მაგრამ წავიდა ჩემი ღამის მზე,
მხოლოდ ღიმილი შემომანათა.
ახლა იმ ერთი ღიმილის გამო,
ყოფნაზე ერთი ყოფნით მეტი ვარ.
ალიონა მართლაც საამო,
ღამაზი ქალის კომპლიმენტივით.

ბედნიერი გაქვს ცხოვრების შუადრე,
თუ წლებმა ჩაგიქრეს თვალებში მუხტები,
ან ჩემი ღებული შენამდე თუ აღწევს,
ან როცა კითხულობ, ვისხეა თუ ხვდები.

რატომლაც მგონია, ეს ღებული მოგბენის,
შემოგყრის ნაღველსაც და მოგვრის
ღიმილსაც.
სხვა რაღა! გვფარავდნენ ცით ანგელოზები
პოუტს სიყვარულში იღბალი ვისცა!

მეტეორი

კიდევ უფრო თამამად,
კიდევ უფრო ფრთაგაშლით
სიგრცეებში იქროლე,
სულო თავისუფალო.
მეტეორი მიწისკენ როცა მოქრის,
კაშკაშებს,
თორებ მერე კენჭია, უსხივო და უბრალო.
უმოძრაო მნათობნი შეგნატრიან
შორიდან,
იკაშკაშე შენ შენთვის,
მათ ინათონ თავის წილ.
მეტეორი, არ იქცე ციცქა მეტეორიტად,
იქროლე და მიწაზე დამვებამდე დაიწვი.

მაკალები წარაპი- კანთანია

ნუთუ საქართველო ისარაშ ემხვარია?!

ენურს ვინ გავა გაზაფხულზე აპრილის თვეში?!
მთვარის ციაგი ირკელება თარაშის თმებში და ურჩელისებრ იგრავნება მდინარე შმაგი,
ნატრულზე წუხილს გაუფანტავს ჩვეული დარდი.
ოთ! ბედისწერის მზაკვრული სასწაული!
ოთ! მის «გამხმარ ზელისგან თავს ვინ დაიხსნის!»

მე მირჩევნია

სამყაროს ყველა მდიდრულ სალოცავს, მოჩუქურობებულს ძვრიგასთ ქვებით, მე მირჩევნია გადაულილი,
ჩემი მამულის საყარაო ძეველი, ფრესკის მაცხოვრის გადაღებილით, იმ ერთმორწმუნებ «მოყვასის» ხელით.
სხვის ცათამბჯენებს მე მირჩევნია გურული ოდა, ბოკონზე მდგარი, შეკირწყლულ ბუხრით, ზედ ვაზის ჯვრით, წელის ღლით და შიგ ტყემლის ჯარით. ზღვა მეღლიდის უცხო ქვეყნისა, თუნდ იფრქვეოდეს «ვარსკვლავთა» ხმები, მე ღლილეო მირჩევნია ჩემი

ერთად მღერიან ხალხი და მთები. დაბერტყვენ მხრებს ამ სიმღერით, გადაიწმენდენ გულზე ხვაშიადს, მერე დღედალი იგუგუნებენ, ხმები მისწვება ღმერთისაც განთიადს. ოქროს ფაილით მორიმეულ შარბათს, (ქვეყნად რომ არის მოწონებული), მე მირჩევნია ვაზის ნაჯური, ჭურის თავიდნ მოწოდებული. თვით ღღღებულთა ჭირში დადგომას და თანაგრძობით მობჯენას თვალის, მამაპაპურად ხმით დატირება, მე მირჩევნია შავოსან ქალის.

ზოჰკალი იყო მემვიდე სახლსა ზეცისა

აღვირახსილი ბედაურივით, ამ ჩემს მამულში ეშმა დაპეროდა, ისმიდა ფლოქვის თქარათქური და ჩემი ქვეყანა თელებოდა.

«ცა მოსილიყო ნაბდოსანივით», სინათლის სხივიც კი ვერ მერებოდა, ტყვიერი წვემდა ქაშუვეთის თავზე, «მამა დავითიც» ვერას იქმოდა.

უწვერულვაშო მზეჭაბუქები, როგორც ჯევილი იცელებოდა. მონუსულიყო სეეტიცხოველი, წმინდა სანთელიც ველარ იწვოდა,

ეშმაკი ეჯდა თურმე გუმბათზე, ლოცვა ტაძარსაც ველარ სცდებოდა. გელათში იდგა დიდი წუხილი, მეფე დავითის საფლავი თრთოდა,

ზოჰკალი იყო მეშვიდე სახლსა, საფლავი ისევ და ისევ თრთოდა, ჯარიც რომ ებმო და ქუდზე კაციც, ეშმაკი მაინც თვისას იქმოდა.

მე სილამაზეს სიპვრილშიც ვეძებ

მე ყველაფერი ჩემული მაქს: ფიქრო, წუხილი და სიხარულიც, მე ერთგულება სხვანაირი მწამს, და სილამაზეს ვეძებ სხვანაირს.

განა არ ვეტრფი ალისვერ ვარდებს, განა არ მიყვარს ქრიზანთებები, ვყიდულობ ტიტებს, იტს, მიხაებს, მაგრამ სულ სხვა ყაფაჩობი.

სულ სხვანაირი სილამაზე აქვთ, საოცარია მათი ბიბინი, წამოიქროლებს მაისის სიო, გადაეშლებათ ნაზად გვირგინი.

ესვეწებოდა ღმერთს გადარჩენას, ღმერთს მფარველობას ეხვეწებოდა, მთაში ჰყვიროდა ენგური, თერგი, ქართველია ცოდვას თურმე ჰყვიროდა.

მტკვარი ნაჩვევი უბედურებას, არაგვს ნუგეშად ამას ეტყოდა მე უარესიც მინახავს დრონი, ქართველთა სისხლი რომ იღვრებოდა,

ქართველთა სისხლით ჩემი ტალღები, გაუავებლად იღებებოდა, ნადგურდებოდა ქართული გენი, ქართული ჯიში ნადგურდებოდა.

დგებოდა ფამი ქართველთა სიბრძნის, ქართველთა შიშით ეშმაც ქრიბოდა, ქრიბოდა ფლოქვის თქარათქური და ჩემი ქვეყნა ფეხზე დგებოდა.

დადგება დრო და დაგება უამი, ეშმაკი ჩემით ვერ ითარეშებს, მაშ, გაუმარჯოს იმ მეფეს, იმ მტკვარს, ენგურს და არაგვს რომ ანუგეშებს.

მე სილამაზეს სიკვდილშიც ვეძებ, ცხოვრებას იგი გვირგვინად ადგას,

როცა მოგაღლებები მშობელი მიწისგან, ფეხს დაადგამენ შენს წესს და ადათს,

მე მირჩევნია მაშინვე დავჭენე

ყაფაჩისვით გამზრდელ მიწაზე,

რომ არ გამყიდონ ყვავილებივით,

ყვავილებივით ქვეყნის ბაზარზე.

მარიამ ლელიანი წარაპი

დაღიანის ქალი მქნა

ნაპირზე ვეღარ გავა ეშვარის ჯიში, მებორნე გადარჩება, რანდის არ ისნის. ნუთუ საქართველო ახლა თარაშია, თუ ეს ყველაფერი ბედის თაბაშია? მტერი ენგურივით ისევ ძლიერია, ლამის წაულებავს ქართველი ერია. ნეტავ რას ფიქრობდა მაშინ კინსტანტინე, როცა თარაში ენგურს გაატანა? ხომ არ დაიტირა მაშინ აფხაზეთი? ხომ რა დაიბარა ვაი ნანა! ნანა!

დადიანის ქალი მქნა, თქვენ – ტერენტი გრანელი, უფსკულიდან ოცნების გასცეროდეთ ცის კიდეს... მკლესის ეზოში, მჯდარი განმარტობით ლამაზ ლექსებს მიძღვნიდეთ! მერე თრთოლვით მოხვიდეთ ჩემი სახლის კარებთან, გარეთ თმენით იცდიდეს

თქვენი ლურჯი კარეტა... გაგაქროლა სადღაც შორის, ლურჯი ზეცის უბეში გვწამდეს გაცისკარება, ჩვენეული ნუგეში.

დადიანის ქალი მქნა... თქვენ – ტერენტი გრანელი!

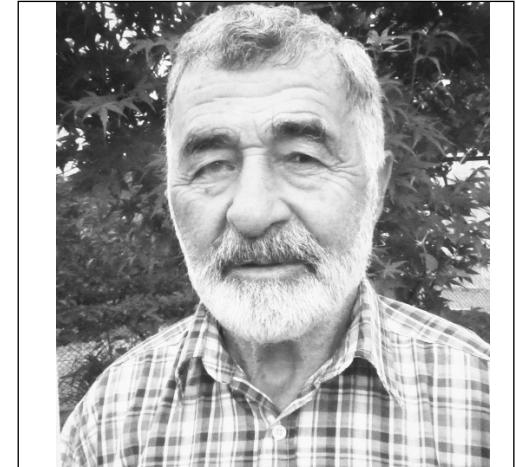
* * *

მოხვალ და მომეფერები, იქნება დამე გვიანი, არ მეხსომება ტკივილი, დარდი და ბედის ტრალი. მოხვალ და მომეფერები, ფადარიც თვალს მოგვარიდებს, ვიცი, ბევრ ქარსა შეხვდები და ბევრსაც ავსა მინდებს. მოხვალ და მომეფერები, ქარი ჭორებით აგვილებს, მეც „უშვოთველად მოგვდები“, თუ გულზე ხელებს დამიკრევ.

ზღვამ ჩამიტანოს, მტრად ვიქცე თურდაც, მტვერში დამმარხონ ცხელმა ქარებმა, რად მინდა ყოფნა ცის ქვეშოთში, რაღამ მასუნთქოს

თუ ერთმანეთი არ გვეყვარება? არც მზე მინდა და მთვარე მთვარე, სიცოცხლე ჩემი უკუნ დამეს დაედარება, არაი მინდა, არას ვიწამებ, თუ ერთმანეთი არ გვეყვარება. სიძღლე დღეის გაასკეცდება, იებს იებად ვერ ვიცნობ და ვარდებს ვარდებად, უშმწარესი იქნება ყოფნა თუ ერთმანეთი არ გვეყვარება.

ჩემი კვირიკეთი

მოყვარეს ხვდება თავაზით, მტრისათვის კბილისმკვეთია, დედაჩემივით ლამაზი – ეს ჩემი კვირიკეთია.

თავისუფალი ულლისგან, დამმარცხებელი ურჩეულის, კურთხეულია უფლისგან ამ სოფლის კუთხე-კუთხეული.

მოხუცს მახნევებს, მახარებს, ბაეშებს რუდუნებით მივლიდა, ვენაცვალე ამ სამვალეს კვირიკესი და ივლიტას.

მოყერის მიმღები თავაზით, დუშნანის კბილის მკვეთია, ჩემს ნენასავით ლამაზი ურთა – კვირიკეთია!

ჭადარი

ქვეწად უამრავი ხეა, ერთმანეთის სადარი, მე კი ყველას მირჩენია ჩემი სოფლის ჭადარი, ჭარმაგია და მაინც დგას, ფესვები აქვს მაგარი, ამდენ ჭირ-ვარამის მომსწრე სხვა ხე არსად არ არი.

გვერდს უმშვენებს, მადლით მოსავს, – ერთობა აქვთ სხვაგარი, სხინძათელი უფლისის სახლი – საოცნები ტაძარი, საიდუმლოს ერთობა ფლობის ორნივ ყველას მფარველი, უამრავი სიეკით და ბოროტების მნახველი.

როცა მწერბის დღე დადგება, ხე შეიცვლის სამოსელს, თითქოს წელში იზნიქება, ფლობების ცრემლი ჩამოსდება, მიცვალებულს ერთობა ვტირით, – ამ დროს კურცხალის რა მოლევს?! – მივაცილებთ სულცხონებულს სამუფლელს.

საწუხაროდ, ზოგჯერ ჩარხი ბედუკულმა ტრიალებს, ყველა ვკვდებით, ჭადარი კარი, კარმაგია და მაინც დგას, ფესვები აქვს მაგარი, ამდენ ჭირ-ვარამის მომსწრე სხვა ხე არსად არ არი.

